

Histo-visie

Bronnen:

J. Venema, *Beverwijk. A dutch Village on the American Frontier, 1652-1664* (Hilversum 2003). Rensselaerswijck is gesticht door de eveneens in Hasselt geboren Kiliaen van Rensselaer. Het was één van de weinige succesvolle patroonschappen van de WIC. Kiliaen had als patroon de volledige zeggenschap over het gebied (iets groter dan het huidige Gelderland). Voorwaarde was wel dat hij in ruil hiervoor diende te zorgen voor een vijftigtal kolonisten. Stuyvesant voegde een deel van het patroonschap weer aan WIC-gebied toe. Zie ook: J. Venema, *Kiliaen van Rensselaer (1586-1643) Designing a New World* (Hilversum 2010).

Nationaal Archief, toegangsnummer 1.11.06.14, inv.nr. 2, 8, 63,64, 66, 67, 70, 78, 90

Ibidem, inv.nrs. 92 en 255. Een gebied dat ten noorden van Nieuw-Amsterdam lag. Genoemd naar de oorspronkelijke bewoners, de Esopus indianen.

J. Andries, *Nederlanders in Amerika* (Hilversum 1996) 32.

Shorto, *Nieuw Amsterdam*, 214 en 221-288

<https://www.geni.com/projects/New-Amsterdam-1609-1674/5346>
(Geraadpleegd op 20 juni 2020)

Willem Beeckman III

Van der Donck

Drie jaar eerder – in 1649 – had de academisch gevormde Adriaen van der Donck ook deel uitgemaakt van dit college van negen mannen. In het begin had hij zich nog meegaand opgesteld, maar toen Stuyvesant een belasting op wijn wilde invoeren en aan de rechten van het college van negen begon te tornen, had hij zich tegen hem gekeerd. Adriaen vond daarbij zijn mede collegeleden aan zijn zijde. Dat het tussen de rechtlijnige Stuyvesant en de diplomatieke Van der Donck een keer zou gaan botsen, was te verwachten. Niet alleen bij het college van negen riep de opstelling van Stuyvesant wrevel op, ook vele andere kolonisten hadden moeite met de houding en het karakter van hem. In feite wilde men wel van deze gouverneur af. Om de grieven goed in kaart te brengen, namen de tegenstanders van Stuyvesant huis aan huis de

klachten op. Omdat Van der Donck hierbij een leidende rol vervulde, kon zijn arrestatie niet uitblijven. Stuyvesant beschuldigde hem van hoogverraad, maar gezien het draagvlak dat Van der Donck onder de bevolking genoot, durfde Stuyvesant de daarbij behorende doodstraf niet uit te voeren. Hij werd weer in vrijheid gesteld, maar moest als straf zijn lidmaatschap van het college van negen opgeven.

Voor Van der Donck was daarmee de zaak niet beëindigd. De klachten waren niet opgelost. Hiervoor was een reis naar de Republiek nodig. Hij hoopte daar niet alleen het ontslag van Stuyvesant te bewerkstelligen, maar ook de bemoeienis van het WIC met de kolonie te verminderen. Het is daarbij opvallend dat Van der Donck zijn beklag niet deed bij de Heren XIX maar bij de Staten-Generaal. En zo waarlijk, hij vond er ook nog gehoor. Van der Doncks pleidooi om de

kolonie los te weken van de WIC kreeg de nodige steun. De Staten-Generaal was genegen hem tegemoet te komen, maar toen in 1652 de oorlog met Engeland uitbrak, werden alle toezeggingen weer ingetrokken. Gedesillusioneerd keerde Van der Donck in 1653 naar Nieuw-Amsterdam terug. Bij zijn vertrek had hij moeten beloven zich voortaan niet meer met het bestuur van de kolonie te bemoeien. In 1655 stierf hij. Zijn poging om de kolonie los te weken van het WIC was mislukt, maar helemaal voor niets is zijn reis niet geweest. In 1653 kreeg Nieuw-Amsterdam stadsrechten en daarmee een eigen – uit burgemeesters en schepenen bestaand – bestuur.

Eerste Engelse oorlog

In dat conflict zal Willem Beeckman waarschijnlijk zich geschaard hebben aan de zijde van Stuyvesant. Het feit dat de gouverneur in 1652 Willem tot lid van het college van negen benoemde, wijst in

die richting. Stuyvesant kon toen wel wat medestanders gebruiken. De nog steeds niet opgeloste klachten bestonden nog steeds, maar door de oorlog met de Engelsen waren ze wel op de achter-

de lijst van grootburgers van de kolonie. Deze lieden vormden de aristocratische bovenlaag van Nieuw-Amsterdam. Wel werd hij dat jaar tot schepen gekozen, maar het duurde nog zestien jaar

en daar 7 tot 8 dagen flink ziek van geweest. Nog geen drie maanden later kreeg hij ook nog eens een zware longontsteking. Niet alleen de slechte levensomstandigheden hielden Willem bezig, ook het gedrag van dronken of moordzuchtige Indianen, de houding van sommige bestuurders en de annexatiedrift van de Engelsen. In 1659 eisten men vanuit Maryland het vertrek van de Nederlanders. Willem had het gezelschap uit het buurland aangehoord en de heren gezegd dat zij eerst maar eens moesten aantonen dat zij recht van spreken hadden. Dit kwam hem later op een flinke uitbrander van Stuyvesant te staan. Hij had de Engelsen meteen de deur moeten wijzen. Willem daarentegen wilde relletjes vermijden. De bevolking wilde de Engelsen namelijk niet provoceren. Hier komt het verschil aan de dag tussen Beeckman en Stuyvesant. Willem was meer diplomatiek ingesteld terwijl Stuyvesant bij voorkeur de houwdegen hanteerde. In 1661 kreeg Willem van zijn broer in Den Haag een brief waarin hij aangaf dat een conflict met Engeland dreigde. De spanningen bleven. In november 1662 begonnen de Engelsen uit Maryland opnieuw te dreigen. Eind 1663 gaf Willem aan dat hij graag terug naar Manhattan wilde. Of Stuyvesant voor hem daar een baan had, want hij beschikte over te weinig financiële middelen om zonder extra inkomsten zijn gezin te kunnen onderhouden. In januari 1664 nam hij ontslag om een paar maanden later – in juli 1664 – benoemd te worden tot schout van Esopus.

grond geraakt. Handhaving van de onafhankelijkheid van de kolonie had nu de grootste prioriteit. Daarbij kon Stuyvesant niet gemist worden. Zijn strijdlust richtte zich daarbij niet alleen op de Engelsen, maar ook op naburige Hollandse kolonisten. Zo maakte hij van de gelegenheid gebruik om in 1652 – hetzelfde jaar dat Willem lid werd van het college van negen – een groot gedeelte van een andere Hollandse kolonie, Rensselaerswijk op te eisen en aan het WIC-grondgebied toe te voegen.

Of Willem hiermee ingestemd heeft weten we niet. Hij zal waarschijnlijk zich afzijdig hebben gehouden. Voor hem zal het veel belangrijker zijn geweest dat hij met zijn lidmaatschap van het college van negen een belangrijke stap op de sociale ladder had kunnen zetten. Maar de hoogste trede had hij blijkbaar toen nog niet bereikt. Zo komt hij in 1657 niet voor op

voordat Willem Beeckman zich voor het eerst burgemeester mocht noemen. Een jaar later kon hij een nieuwe carrièrestap maken. In 1658 werd hij plaatsvervangend gouverneur van de drie jaar eerder door Peter Stuyvesant ingelijfde Zweedse kolonie aan de Delaware.

Delaware

Het was geen gemakkelijke baan. De leefomstandigheden daar waren een stuk primitiever dan in Manhattan. Er dreigde regelmatig voedseltekort. Daarnaast was de medische zorg er zeer basaal. Toen in 1663 een pokkenuitbraak dreigde, vroeg hij Stuyvesant een voorraad medicijnen te sturen, omdat hij vreesde voor zijn eigen leven en dat van zijn acht kinderen. Het was niet voor het eerst dat hij door een besmettelijke ziekte getroffen werd. In 1659 had hij roodvonk opgelopen